

Ηθική και Πολιτική

► Του **ΕΥΤΥΧΗ ΜΠΙΤΣΑΚΗ**
Ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΛΕΝΕ, είναι η τέχνη του εφικτού. Αλλά η πολιτική δεν είναι μόνο «τέχνη», «στιγμή» της ταξικής πάλης, έχει μια γνωσιοθεωρητική και μια ηθική θεμελίωση. Αναδραστικά, εκτός από τις πρακτικές κοινωνικές συνέπειες, παράγει ιδεολογία. Έχει συνεπώς γνωσιοθεωρητικές και ηθικές επιπτώσεις.

Στις επικείμενες εκλογές συγκρούονται δύο κόσμοι: ο ηθικός και πολιτικός αδίστακτος κόσμος της υποτέλειας και της χρεοκοπίας, δηλαδή ο κόσμος της κυρίαρχης τάξης, και ο κόσμος των εργαζομένων (εργατική τάξη, αγρότες, κ.λπ.), ο κόσμος που παράγει και που είναι ο κόσμος που αγωνίζεται για δημοκρατία, κοινωνική δικαιοσύνη και εθνική ανεξαρτησία.

ΑΣ ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΟΥΜΕ τα έργα και τις συνέπειες των έργων του κόσμου της υποτέλειας και του εργαζόμενου λαού. Τα «πρακτικά έργα» και την ηθική των πρωταγωνιστών, της ανανεούμενης ελληνικής τραγωδίας. Και την αγωνιστική στάση της Αριστεράς. Η αστική «μας» τάξη, για λόγους ιστορικούς και κοινωνικούς (δουλεία και ξένη κυριαρχία, μετά την επανάσταση του '21), δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει τον αστικοδημοκρατικό μετασχηματισμό της κοινωνίας.

Η εξάρτηση από τις ξένες δυνάμεις ήταν μια βασική υποτελειακή σχέση, η δημοκρατία παρέμεινε ανάπηρη και η οικονομική ανάπτυξη συνέχισε να βρίσκεται σε διαφορά φάσης σε σχέση με τις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης. Αντίστοιχα η κυρίαρχη ιδεολογία ήταν διαποτισμένη από την προκαπιταλιστική πραγματικότητα και οι πρώτες απόπειρες αστικού Διαφωτισμού αντιμετώπισαν την κρατική εκθρόνηση και την εκθρόνηση των «οργανικών» ιδεολόγων της κυρίαρχης τάξης.

Ανίκανη να εκσυγχρονιστεί η αστική τάξη εφύπε ως φάρμακο τη Μεγάλη Ιδέα (άλλο η επιδίωξη της εθνικής-κρατικής ολοκλήρωσης και άλλο η τυχοδιωκτική και ανέφικτη πραγματοποίηση της «Μεγάλης Ιδέας»). Το ουτοπικό επιθετικό όραμα του ελληνικού μικρο-ιμπεριαλισμού συντρίφτηκε με τη Μικρασιατική Καταστροφή και το ξερίζωμα του ελληνικού πληθυσμού της

Μικράς Ασίας. Οι συνέπειες της καταστροφής είναι γνωστές.

Η εθνική, κοινωνική και ιδεολογική κρίση είχε ως συνέπεια την εμφάνιση των πρώτων αντιδράσεων της εργατικής τάξης και της φτωχής αγροτιάς. Το ιδιώνυμο ήταν έργο του Ελευθέριου Βενιζέλου, το οποίο κατοχύρωνε και θεσμικά τις διώξεις των αριστέρων και των κομμουνιστών. Το ιδιώνυμο και οι διώξεις δεν ήταν αρκετά για να ξεπεραστεί η έρπουσα οικονομική και πολιτική κρίση. Επιλογή της κυρίαρχης τάξης: η δικτατορία του Μεταξά, ελληνικό αντίγραφο των δικτατοριών της δεκαετίας του '30.

ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ η στάση της αστικής τάξης και των πολιτικών και ιδεολογικών εκπροσώπων της, όταν οι Ναζί και οι φασίστες, παρά την αντίσταση του ελληνικού στρατού, υποδούλωσαν τη χώρα μας; Η βασιλική οικογένεια και μέρος των πολιτικών εκπροσώπων της αστικής τάξης εφυγομάχησαν: κατέφυγαν στη Μέση Ανατολή και στην Αίγυπτο για να σωθούν και για να οργανώσουν την επιστροφή τους μετά τη λήξη του πολέμου. Λιποταξία και προετοιμασία για επιστροφή στην παλιά κατάσταση μετά το τέλος του πολέμου με τη βοήθεια των Αγγλων επικυρίαρχων.

Και η Αριστερά; Από τις φυλακές της Κέρκυρας, ο Γενικός Γραμματέας του ΚΚΕ, Νίκος Ζαχαριάδης, με ένα φλογερό πατριωτικό «γράμμα» του, προσδιόρισε τον δρόμο της λαϊκής αντίστασης για την εθνική απελευθέρωση. Οι κρατούμενοι κομμουνιστές, αντίστοιχα, ζήτησαν να πολεμήσουν, στο πλαίσιο του ελληνικού στρατού. Ποια ήταν η απάντησή της κυβέρνησης των κουσίλινγκ; Πρώτα, απέρριψε το αίτημα των κομμουνιστών και τους παρέδωσε δέσμιους στους κατακτητές, οι οποίοι τους εκτελούσαν ομαδικά στους διάφορους τόπους του μαρτυρίου.

ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ και ηθικά, ασυμφιλίωτα αντίθετοι. Ο κόσμος της λιποταξίας, της υποταγής και της συνεργασίας με τους κατακτητές και ο λαϊκός κόσμος του αγώνα και της θυσίας. Και όταν το ΕΑΜ άρχισε να ριζώνει στον λαό, οι προδότες και οι

συνεργάτες τους οργάνωσαν τα Τάγματα Ασφαλείας που δολοφονούσαν, κρέμαγαν, βασάνιζαν, βίαζαν, όμοιοι ή και χειρότεροι από τους κατακτητές. Παράλληλα, και με την οικονομική και πολιτική βοήθεια των Αγγλων, οργάνωσαν «αντιστασιακές» ομάδες που στις περισσότερες περιπτώσεις εξελίχθηκαν σε συμμορίες τρομοκρατών.

Ο Εμφύλιος άρχισε από την Κατοχή. Με την απελευθέρωση, οι φυγάδες επέστρεψαν μαζί με τον αγγλικό στρατό. Και μπροστά στο γεγονός ότι το ΕΑΜ είχε κερδίσει την πλειονότητα των Ελλήνων, οργάνωσαν, με τη στρατιωτική και οικονομική βοήθεια του Εμφύλιου, που στοιχίσε δεκάδες χιλιάδες νεκρούς, κυρίως από την πλευρά του Δημοκρατικού Στρατού, απεριόριστες καταστροφές και ερήμωση των ορεινών χωριών και της ορεινής οικονομίας.

ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ του Εμφυλίου, «οι νικητές [δεν] σκούπισαν τα ματωμένα τους σπαθιά» (Ναζίμ Χικμέτ). Οι φυλακές και τα ξερονήσια συνέχισαν τη «λειτουργία» τους, τα στρατοδικεία συνέχιζαν να καταδικάζουν, και τα εκτελεστικά αποσπάσματα να εκτελούν αυτούς που αγωνίζονταν για τη Δημοκρατία, την Εθνική Ανεξαρτησία και την Ειρήνη. Ακολούθησε μια σύντομη περίοδος της ανάπηρης μετεμφυλιακής δημοκρατίας και όταν το λαϊκό κίνημα άρχισε να απειλεί το καθεστώς της εκμετάλλευσης και της υποτέλειας, επιλέχθηκε ως στήριγμα η Δικτατορία. Και σήμερα; Μετά την τυπική, αλλά πάντα ανάπηρη δημοκρατία μας; Σήμερα, δύο κόσμοι, αντίθετοι και αλληλένδετοι, ζητούν την ψήφο του ελληνικού λαού. Η Νέα Δημοκρατία και τα συγγενικά ή μη μικρά κόμματα, και οι τρεις άνισες παρατάξεις της Αριστεράς.

ΤΙ ΣΧΕΣΗ ΕΧΕΙ η Ν.Δ. και προπαντός η Χ.Α. με το παρελθόν που καταγράψαμε επιγραμματικά; Ο πυρήνας της Χ.Α. είναι ο απόγονος των συνεργατών των Γερμανών και των δυνάμεων του μαύρου πολιτικού υπόγειου της κοινωνίας μας. Η Ν.Δ. και τα δύο τμήματα του ΠΑΣΟΚ; Η ακροδεξιά Ν.Δ. και τα δύο τμήματα του πάλαι ποτέ ΠΑΣΟΚ είναι οι υπαίτιοι της σημερινής χρεοκοπίας της

χώρας. Στοιχειώδης ηθική ευαισθησία θα επέβαλλε να αναγνωρίσουν, έστω και στοιχειωδώς, έστω και με κουτοπονηριές, την ηθική και την πολιτική ευθύνη τους για τη σημερινή κατάσταση και την ανθρωπιστική κρίση. Αντί γι' αυτό, πρώτα κατηγορούσαν οι μεν τους δε (οι δύο της συγκυβέρνησης). Μετά στόχος έγινε η Αριστερά, η οποία φαίνεται ότι είχε κυβερνήσει, και ότι είναι υπεύθυνη για την κρίση. Αν μάλιστα κυβερνήσει, θα φέρει την καταστροφή. Και η Ν.Δ., κατά τον κ. Βορίδη, θα αντιταχθεί με όλα τα μέσα!

ΟΙ ΣΗΜΕΡΙΝΟΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΕΣ είναι είτε βιολογικοί, είτε πολιτικοί απόγονοι του διεφθαρμένου, υποτελειακού και πολιτικο-οικονομικού κατεστημένου. Αναίσχυντοι, ηθικά παγεροί, ψεύτες, επικίνδυνοι, αγωνίζονται απελπισμένα να ξαναπάρουν την εξουσία και τα οικονομικά τους προνόμια. Απέναντί τους η Αριστερά των αγώνων για την Εθνική Ανεξαρτησία, την κοινωνική αναγέννηση και για μια νέα αγωνιστική ηθική, συστατικό στοιχείο μιας συνολικής πολιτισμικής αναγέννησης.

Η Αριστερά δεν μπόρεσε ακόμη να υπερβεί το παρελθόν της. Να ελπίσουμε ότι στην περίπτωση νίκης του ΣΥΡΙΖΑ θα ασκήσει μια πολιτική κρατικής στήριξης, ταυτόχρονα με μια ανοιχτή, δημοκρατική πολιτική για την επεξεργασία του δρόμου για τον σοσιαλισμό, πρώτη «στιγμή» του οποίου θα είναι η ανάπτυξη και οργάνωση ενός λαϊκού κινήματος σωτηρίας.

Στις επικείμενες εκλογές συγκρούονται δύο κόσμοι: ο ηθικός και πολιτικός αδίστακτος κόσμος της υποτέλειας και της χρεοκοπίας, δηλαδή ο κόσμος της κυρίαρχης τάξης, και ο κόσμος των εργαζομένων (εργατική τάξη, αγρότες, κ.λπ.), ο κόσμος που παράγει και που είναι ο κόσμος που αγωνίζεται για δημοκρατία, κοινωνική δικαιοσύνη και εθνική ανεξαρτησία